

Міжнародний гуманітарний університет
ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ

Циклова комісія зі спеціальності Дизайн

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВК.3 СУЧАСНИЙ ЕКО-ТА ЕТНОДИЗАЙН

Галузь знань

02 Культура і мистецтво

Спеціальність

022 Дизайн

Назва освітньо-професійної програми

«Дизайн»

Рівень освіти

фаховий передвищий

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
Викладач вищої категорії Петухова Тетяна Анатоліївна	+38 (067 559 29 45)	tetovanka@gmail.com

1. АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Головними принципами «Сучасний еко- та етнодизайн» є формування здатності аналізувати, оцінювати та інтерпретувати етнічні мотиви і способи стилеутворення в дизайні різних культурних регіонів та використання стилеутворювальних закономірностей у власній професійній діяльності у процесі створення об'єктів графічного дизайну. Здобувачам пропонується ознайомитися з системою спеціальних знань з етнодизайну, декоративних елементів, видових ознак етнічних стилів, основних трендів етнодизайну. У межах дисципліни розкриваються особливості використання орнаменту, методів стилізації, композиційної побудови, кольорових рішень у процесі розробки об'єктів етнодизайну. Опанування дисципліни дозволить сформувати і розвивати естетичне бачення і дизайн-мислення як необхідні умови творчого самовираження, набутти практичних навичок щодо використання в процесі проектної діяльності стильових вирішень об'єктів графічного дизайну, елементів національної культури і мистецтва, вітчизняних етнокультурних традицій, регіональних особливостей етнодизайну, з врахуванням специфіки української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації. В процесі навчання здобувачі отримають теоретичну базу знань і зможуть закріпити її на практиці використовуючи сучасні інструменти і підходи які знадобляться їм для роботи на реальних проектах.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Сучасний еко- та етнодизайн» є формування компетентності з етнодизайну та екодизайну як здатності до формотворення з урахуванням особливостей етнічних традицій історико-етнографічних регіонів України; ознайомлення здобувачів з історією розвитку етнічного та екологічного дизайну.

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знання:

- цілісне уявлення про народне мистецтво, зокрема традиційну обробку металу;
- історію становлення «мосяжництва»;
- інформацію та обробку результатів наукових спостережень; опрацювання літератури;
- історію виникнення і розвитку етнодизайну в художній обробці металу як одного з видів декоративно-прикладного мистецтва;
- принципи виконання ескізів та проектів;
- основні засади гармонійного декорування;
- властивості декору по відношенню до виробу (форми) в цілому;
- народні традиції; сучасні графічні прийоми проектування;
- історію розвитку ремесл;
- основні напрями сучасного розвитку дизайнерського мистецтва.

Уміння:

- висвітлити найважливіші підходи до формування особистості художника-майстра, оптимальної організації своєї праці;
- вивчати історичні, технологічні дослідження і їх практично використовувати у своїй творчій діяльності;
- постійно удосконалювати свої знання, набувати навичок дослідника, розширювати свій теоретичний кругозір;
- застосовувати набуті знання у своїй творчій діяльності;

Навички:

- створювати орнаментальні площинні та об'ємно-просторові композиції із застосуванням наступних графічних прийомів таких, як: малюнок простим графітним олівцем, малюнок кольоровими олівцями, малюнок пером, малюнок пензлем і тушшю, малювання вуглем, малюнок аквареллю, малюнок гуашшю тощо;
- створювати художні твори, відштовхуючись від існуючих у даній місцевості традицій в інших видах народної творчості – вишивці, ткацтві, різьбярстві, кераміці

3. ОБСЯГ ТА ОЗНАКИ КУРСУ

Загалом		Вид заняття			Ознаки курсу		
ЄКТС	годин	Лекційні заняття	Практичні заняття	Самостійна робота	Курс, (рік навчання)	Семестр	Обов'язкова / вибіркова
3	90		42	48	4 (на основі БЗСО) 3 (на основі ПЗСО)	8 (на основі БЗСО) 6 (на основі ПЗСО)	Вибіркова

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	усього	у тому числі		
лекції		практ.	сам. роб.	
Змістовий модуль 1. Декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі.	18		6	12
Тема 1. Художні традиції народу.	6	-	2	4
Тема 2. Давньослов'янська мистецька спадщина.	6	-	2	4
Тема 3. Декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі.	6	-	2	4
Змістовий модуль 2. Проектування кулона (кольє) в техніці скань, фініфть.	32		16	16
Тема 4. Перегляд ілюстративного матеріалу.	8	-	4	4
Тема 5. Вибір орнаментики виробу.	12	-	6	6
Тема 6. Вибір техніки виконання виробу.	12	-	6	6
Змістовий модуль 3. Аналіз творів народних майстрів та професійних художників.	24		12	12
Тема 7. Аналіз творів за їх стилістикою.	8	-	4	4
Тема 8. Аналіз творів за їх технікою виконання.	8	-	4	4
Тема 9. Аналіз творів за їх призначенням.	8	-	4	4
Змістовий модуль 4. Геральдика. Геральдична символіка.	16		8	8
Тема 10. Аналіз літературних джерел.	8	-	4	4
Тема 11. Аналіз архівних матеріалів.	8	-	4	4
Усього годин	90	-	42	48
Підсумковий контроль - залік				

5. ТЕХНІЧНЕ Й ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ / ОБЛАДНАННЯ

Здобувачі отримують теми та питання курсу, основну і додаткову літературу, рекомендації, завдання та оцінки за їх виконання як традиційним шляхом, так і з використанням університетської платформи он-лайн навчання на базі Moodle. Окрім того, практичні навички у пошуку та аналізі інформації за курсом, з оформлення індивідуальних завдань, тощо, здобувачі отримують, користуючись університетськими комп'ютерними класами та бібліотекою.

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

Назва теми	Кількість годин
<p>Тема 1. Ескізи в графічному вирішенні (ескізування в олівці - начерки). Есе «Особливості формування художніх традицій у давньослов'янській культурі». Презентація про вплив художніх традицій на розвиток декоративно-ужиткового мистецтва Київської Русі. Дослідження одного на вибір прикладу давньослов'янського декоративно-ужиткового мистецтва, звертаючи увагу на його естетичні та технічні характеристики.</p>	4
<p>Тема 2. Виконання ескізів виробу (пошук форм та орнаментальних мотивів). Есе про характерні стилі, матеріали та техніки давньослов'янських майстрів. Створення плакату, що ілюструє основні етапи розвитку давньослов'янського мистецтва. Аналіз використання різних технік оздоблення предметів побуту й культу в Київській Русі.</p>	4
<p>Тема 3. Виконання проектної частини (графічне рішення, малювання простим олівцем). Підготовка статті про розвиток декоративно-ужиткового мистецтва Київської Русі та його зв'язок з релігійними, культурними та соціальними аспектами. Проведення порівняльного аналізу декоративно-ужиткового мистецтва Київської Русі та іншої середньовічної культури. Доповідь про вплив релігійних вірувань на декоративно-ужиткове мистецтво Київської Русі.</p>	4
<p>Тема 4. Робота над проектом (графічне рішення). Добірка ілюстрацій ювелірних виробів у техніках скань і фініфть з описом орнаментальних та стилістичних особливостей кожного виробу. Презентація з прикладами орнаментів, що використовувалися в техніці скань і фініфть. Створення візуального альбому з прикладами ювелірних виробів, які вам найбільше сподобалися, з короткими коментарями.</p>	4
<p>Тема 5. Виконання проектної частини (кольорове рішення: малювання акварельними та акриловими фарбами, нанесення фактури на фон планшету). Ескіз орнаменту для проєктованого кулона або кольє, обґрунтовуючи свій вибір з урахуванням стилістики та символіки. Есе про значення обраного орнаменту та його відповідність техніці скань або фініфть. Проведення аналізу можливих орнаментів, їх символіки та стилістики з обґрунтуванням вибору</p>	6
<p>Тема 6. Виконання проектної частини (пошук стилістики шрифту відповідно теми роботи) підписування планшету. Порівняльний аналіз технік скані та фініфті, зокрема їх переваги та недоліки. Обрання найоптимальнішої техніки для виготовлення власного кулона або кольє з обґрунтуванням вибору. Підготуйте інструкцію з виготовлення ювелірного виробу в обраній техніці.</p>	6

<p>Тема 7. Етносимволіка кольору. Аналіз стилістичних рис обраного твору декоративно-ужиткового мистецтва. Презентація про приналежність творів до певного культурного періоду чи школи. Дослідження стилістичних впливів на розвиток конкретного напрямку декоративно-ужиткового мистецтва.</p>	4
<p>Тема 8. Символи людства. Символи-образи. Есе про технічні прийоми, які використовувалися народними майстрами й художниками. Виконання роботи з відтворення однієї з технік, що використовувалася в давньослов'янському мистецтві. Аналіз впливу технічних прийомів на естетичне сприйняття виробів.</p>	4
<p>Тема 9. Символи людства. Символи-поняття. Есе про функціональне призначення обраного твору декоративно-ужиткового мистецтва. Презентація про роль творів у побуті, культурі й релігії. Дослідження про вплив призначення виробу на його художнє оформлення та технічне виконання.</p>	4
<p>Тема 10. Міфологічні символи етнічних культур. Огляд літературних джерел про походження, еволюцію та символіку геральдичних знаків. Есе «Розвиток геральдики: від середньовіччя до сучасності». Критичний аналіз одного з літературних джерел, що досліджує геральдичні символи.</p>	4
<p>Тема 11. Символи землі. Мова природи. Аналіз архівних документів про розвиток геральдики в обраному регіоні. Презентація «Використання геральдики в різних регіонах: історичний аспект». Дослідження про вплив історичних подій на розвиток геральдичних символів.</p>	4
Загалом	48

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних занять, виконання індивідуального завдання; проведення консультацій та відпрацювань.	80%
підсумковий контроль , який здійснюється у ході проведення заліку.	20%
Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; доповідь, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; розв'язання ситуаційних завдань, практичних завдань, залік

8. ОЦІНЮВАННЯ ПОТОЧНОЇ, САМОСТІЙНОЇ ТА ІНДИВІДУАЛЬНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на семінарських (практичних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Підготовка програмного матеріалу (тем, питань), що виносяться на самостійне вивчення	-//-	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	30
Виконання індивідуальних завдань (науково-дослідна робота здобувача)			
1.3. Підготовка есе за заданою тематикою	Відповідно до розкладу занять і графіку ІКР	Обговорення (захист) матеріалів есе	10
1.4. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	-//-	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять або ІКР, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			80
Підсумковий контроль - залік			20
Загалом балів			100

9. КРИТЕРІЇ ПІДСУМКОВОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Рівень знань оцінюється:

– «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Здобувач виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, на заліку демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на практичних заняттях, під час яких виконував усі поставлені завдання та давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав практичні роботи та завдання до самостійної роботи, проявляє активність і творчість у навчальній роботі;

– «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Здобувач володіє знаннями матеріалу на заліку, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на практичних заняттях, під час яких виконував усі поставлені завдання та давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, виконав практичні роботи та завдання до самостійної роботи, проявляє активність і творчість у навчальній роботі;

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Здобувач відтворює значну частину теоретичного матеріалу на заліку, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність виконаних практичних робіт та завдань до самостійної роботи та активність у навчальній роботі;
  - «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Здобувач був присутній не на всіх практичних заняттях, на заліку володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність виконаних практичних робіт та завдань до самостійної роботи;
  - «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Здобувач був присутній не на всіх практичних заняттях, на заліку володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, виконав не всі завдання до самостійної роботи;
  - «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
  - «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 1 до 34 балів. Здобувач не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D		
60-63 (4)	E	задовільно	не зараховано
35-59 (3)	FX	незадовільно	
1-34 (2)	F		

10. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Захарчук-Чугай Р. В., Антонович Є. А. Українське народне декоративне мистецтво : навч. посіб. Київ : Знання, 2012. 342 с.
2. Легенький Ю.Г. Естетика українського етнодизайну. Київ : Університет «Україна», 2017. 254 с.
3. Легенький Ю.Г. Культурологія орнаменту. Київ : Університет «Україна», 2015. 288 с.
4. Floriography. An Illustrated Guide to the Victorian Language of Flowers. ArtHuss Київ.2024. 224с.
5. Сафронов А.Г. Религиозные психопрактики в истории культуры. Х.: УГАК, 2004. 304с.
6. Базыма Б. А. Цвет и психика / Б. А. Базыма; Харьковская гос. академия культуры. Х.: ХДАК, 2001. 172с.
7. Головей В. Естетичне дослідження сакрального мистецтва: методологічні засади // Історія релігій в Україні. Науковий щорічник. Львів: Логос, 2004. 635с.
8. Конобродська Валентина. Поліський поховальний і поминальні обряди. Т. 1: Етнолінгвістичні студії. Житомир, 2007. 356 с.
9. Круть Ю. З. Хліборобська обрядова поезія слов'ян. К., 1973.

Допоміжна

1. Кіпшхан Г. Енциклопедія по друкованим засобам інформації. Спрінгер. Пер. з німецької. 2007.
2. Книга в сучасній культурі України: Хрестоматія у двох томах. Т.1. 2013. 412 с.
3. Книгодруку і книгорозповсюдження в Україні. URL: <http://polinfo.gov.ua/vydavnycho-polihrafichna-sprava/217-knyhodruk-i-knyhorozpovsiudzhennia-v-ukraini>
4. Ковальчук Г. І. Рукописні книги та стародруки : навч. посіб. / Галина Ковальчук. К., 2011. 100 с.
5. Кравченко О. Л. Історія видавничої справи і редагування : методичні вказівки з організації самостійної роботи та підготовки до модульної роботи студентів. Луганськ : Альма-матер, 2008. 68 с.
6. Низовий М.А. Вступ до книгознавства: Навч. Посібн/Низовий М.А. К.: Кондор, 2009. 144 с.
7. Овчінніков В. С. Історія книги: становлення сучасного книгодрукарського мистецтва: навч. посіб. для студ. Львів: Укр. акад. друкарства, 2010. 356 с.
8. Тимошенко І.В. Особливості структури загального і спеціального книгознавства // Наукові праці НБУВ. К., 2007. С.651-659.
9. Ковальчук Г. І. Рукописні книги та стародруки : навч. посіб. / Галина Ковальчук. К., 2011. 100 с.
10. Тішнер У. «Що таке екодизайн» Керівництво для екологічно та економічно обґрунтованого проектування. Форма практика. Франкфурт: Greenleaf, 2001. 469 с.

Інформаційні ресурси

1. Книжкові ярмарки <http://antipedagogika.com/knizhnaya-yarmarka-2014/>
2. <http://www.sworld.com.ua/index.php/ru/conference/the-content-of-conferences/archives-of-individual-conferences/> 19-30. March, 2013. Вип. 4-5. С.171—174.
3. 4D-ART Eco-design, Zemlyanov G., Smelkov S., Gubaydullin R., Djoja Y., Shpak P. Eco-designartdump. 2009.
4. Лісовий В. С. Культура етнічна. Енциклопедія Сучасної України. Київ : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2006. URL: https://esu.com.ua/search_articles.php?id=51456